

Täysistunto

Perjantai 8.3.2024 klo 12.59—13.30

4. Hallituksen esitys eduskunnalle lisäeläkesäätöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2023 vp
Valiokunnan mietintö StVM 1/2024 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä on ensimmäisenä edustaja Räsänen, Joona.

Keskustelu

13.11 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä muutoskokonaisuushan liittyy näihin lisäeläkesäätöihin ja lisäeläkekassoihin ja on aika lailla hallinnollinen, koska konkreettisesti tässähän on kysymys siitä, että muutetaan lainsäädäntöä hieman joustavampaan suuntaan, jotta nämä toimijat kykenevät sitten omat lakisäätöiset velvoitteensa hoitamaan.

Mutta, arvoisa puhemies, miksi pyysin puheenvuoron, liittyy itse asiassa syyhyn tämän lainsäädännönkin taustalla, minkä takia tämä muutos pitää tehdä. Sehän johtuu siitä, että näilläkin toimijoilla vakuutettujen määrä vähenee, eli toisin sanoen työelämässä olevien määrä vähenee mutta eläkkeensaajien määrä kasvaa. Totta kai nämä kyseiset toimijat, joita nyt tässä käsittelemme, ovat suljettuja, mutta tämä ongelmahan meillä on muutenkin yhteiskunnassa: meillä saajien määrä lisääntyy, mutta valitettavasti työelämässä olevien määrä vähenee. Tämän takiahan ylipäätänsä yhteiskunnassa keskustellaan myös siitä, että aika ajoin meidän laajempaakin eläkejärjestelmäämme tulee uudistaa.

Arvoisa puhemies! Tästä tullaankin siihen kysymykseen, joka on aika lailla keskiössä niin julkisen talouden näkökulmasta kuin tulevaisuuden kasvun näkökulmasta kuin myös laajemmin eläkejärjestelmän kestävyiden näkökulmasta. Se on se, mitä meillä tapahtuu työelämässä olevien määrässä. Tulen siihen johtopäätökseen, että koska tämä kotimainen tuotanto on aika lailla vähenemään päin, niin muuta mahdollisuutta ei ole kuin lisätä merkittävästi työperäistä maahanmuuttoa. Se tulee olemaan meidän tulevien vuosien keskeinen tavoite, että me pystyisimme edes pitämään sen tason, joka tällä hetkellä on, ja toivon mukaan lisäämään tulevaisuudessa henkilöitä, jotka sitten muualta maailmasta tulevat tänne Suomeen työskentelemään ja sitä kautta rakentamaan tulevaisuutensa tänne, koska se on erittäin tärkeää niin julkisen talouden näkökulmasta, meidän eläkejärjestelmämme kestävyiden näkökulmasta kuin myös ihan koko meidän tulevaisuutemme näkökulmasta.

Senpä takia, arvoisa puhemies, tässäkin yhteydessä on hyvä kyllä todeta, että tämä hallituksen politiikkahan kaikilta osin ei tue tätä tavoitetta. Nyt hallitus sentään tuli järkiinsä näiden erityisasiantuntijoiden osalta tässä ”kolme kuukautta ja maasta pois” -säännössä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2024 vp

joka pidennettiin kuuteen kuukauteen. Mutta toivoisi, että tulevassa kehysriihessä hallitus pohtisi myös sitä, että tästä ”kolme kuukautta ja ulos maasta” -potkusäännöstä on syytä luopua kyllä kaikkien ulkomaalaisten työntekijöiden osalta, koska tosiasia vain on se, että me tarvitsemme työperäistä maahanmuuttoa ja hallitus omalla politiikallaan on jo aivan tarpeeksi aiheuttanut meille imagohaittaa muualla maailmassa ja sitä kautta vähentänyt sellaisten henkilöiden lukumäärää, jotka voisivat Suomeen muuttaa töitä tekemään ja osallistumaan omalla panoksellaan esimerkiksi — nyt tässä yhteydessä voidaan todeta — meidän eläkejärjestelmämme kestävyys ylläpitoon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän kiinnittämään huomiota siihen, että varsinkin nyt, kun meillä on vain puoli tuntia tämä istunto, pitäydytään siinä itse asiassa eikä hairahduta, mihkä sattuu. [Mika Kari: Kuten vaikka hallituksen arvosteluun!] — Seuraavaksi edustaja Autto.

13.14 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! En tiedä, onko tämä nyt riski vai mahdollisuus, [Antti Kurvinen: Te olette rohkea mies!] kun annetaan edustaja Auttolle puheenvuoro ja pitää näin tiukasti pysyä tässä käsittelyn kohteena olevassa asiassa, mutta yritetään. — Tosiaan tämä lainsäädäntö lisäeläkesäätiöiden ja -toimijoiden hallinnosta on varmasti perusteltu juurikin sillä perusteella, jonka edustaja Räsänen tässä edellä kuvasi. Kuten tiedämme, tietysti eläkkeelle siirrytään kovaa vauhtia ja monien näiden lisäeläkkeitä hallinnoivien toimijoiden jäsenistö alkaa olla jo hyvinkin iäkästä, joten on perusteltua, että sitä hallintoa voivat pyörittää sitten muutkin henkilöt kuin ne henkilöt, jotka ovat itse tämän lisäeläke-etuuden vakuutettuja tai jo sitä lisäeläkettä nauttivia tahoja. Siinä mielessä, nyt kun ollaan tässä toisessa käsittelyssä, varmasti eduskunta voi nyt sitten ihan yksimielisesti hyvillä mielin hyväksyä tämän jo ykköskäsittelyssä sisällöltään päätetyn lakiesityksen. Kiitänkin sosiaali- ja terveystieteiden myöskin hyvän mietinnön laatimisesta aiheeseen liittyen.

Jos rouva puhemies näin naistenpäivän kunniaksi aivan lyhyesti sallii, kun täällä on kuitenkin myöskin nuorta väkeä paljon lehtereillä istuntoa seuraamassa, niin aivan pari sanaa eläkejärjestelmästä noin laajemmin, koska haluaisin antaa tästä näin naistenpäivänä toiveikkaan viesti myöskin nuorille suomalaisille. Eläketurvakeskushan viime viikolla julkisti kaiken kaikkiaan koko eläkejärjestelmäämme koskevia uusia laskelmia, ja nuo laskelmat ulottuvat niinkin pitkälle kuin 2090-luvulle asti. Se viesti oli hyvin maltillinen ja hyvin toiveikas ja toisaalta myöskin osoitus siitä, että aiempina vuosikymmeninä Suomessa on tehty viisasta politiikkaa, silloin kun talous oli kovassa kasvussa ja väestörakenne kansakunnan kokonaisuuden osalta oli hyvin edullinen. Ja kun nyt naistenpäivänä tässä ollaan, voi todeta, että Suomi on aina pyrkinyt myöskin sukupuolten tasa-arvoon, eli olemme edenneet aiempina vuosikymmeninä varsin hyvin siinä, että myös naiset ovat runsaasti työelämäänsä osallistuneet. Näin meille on kertynyt varoja, joita on voitu rahastoida, ja nyt noiden rahastoitujen varojen turvin näyttää siltä näiden uusien Eläketurvakeskuksen laskelmien mukaan, että itse asiassa korotuspaine eläkemaksuihin aina sinne 2090-luvulle asti on niinkin maltillinen kuin vain yksi prosenttiyksikkö.

Elikkä tässä mielessä tavallaan se nuorten ehkä kokema ahdistus siitä, pääsevätkö he koskaan eläkkeelle, on turha — kyllä pääsevät. [Puhemies koputtaa] Meillä on eläkejärjestelmä, joka sen turvaa. [Puhemies koputtaa] Mutta toivottavasti nuorilla on sama into kuin aiemminkin sukupolvilla rakentaa työnteolla tätä menestyvää, hyvää Suomea, [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2024 vp

mies: Aika!] vaikka eläkekin sieltä aikanaan sitten odottaa. [Eduskunnasta: Hyvin pysytty asiassa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toistan pyyntöni, että keskitytään tähän mietinnön ja hallituksen esityksen asiaan. — Seuraavaksi mallia näyttää edustaja Heinäluoma.

13.17 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Hyvää naistenpäivää myös omasta puolestani!

Kun tässä lisäeläkekassat ovat puheena, niin totta kai tämä eläkejärjestelmän vakavaraisuus on se pohja, joka tämänkin erittäin ansiokkaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön on tänne tuonut. Kyllä siinä mielessä ajattelen, että ajankohtaan liittyy myös tämä hallituksen antama toimeksianto työmarkkinajärjestöille, jossa on pyydetty kaksikantaisesti myöskin työmarkkinajärjestöjä pohtimaan tätä eläkejärjestelmän vakavaraisuutta, johon edustaja Autto tässä viittasi.

Mutta tämä tilannehan on uudenlainen meille koko eläkejärjestelmän tulevaisuuden kannalta, ja sen takia mielestäni on erittäin tärkeää, että emme keskity pohtimaan vain yhtä näkökulmaa, tätä sijoitusten korottamista, joka on korostunut jo jollain tavalla tässä julkisessa keskustelussa, tai pohtimaan ollenkaan eläkkeiden leikkauksia, vaan pohtisimme myöskin tätä näkökulmaa, jonka edustaja Räsänen täällä ansiokkaasti toi esille, että kyllähän tämä meidän tulevaisuuden eläkejärjestelmän vakavaraisuus pohjautuu pitkälti myös siihen, että meillä on riittävästi työikäistä ja työkykyistä työvoimaa. Siihen liittyy myöskin työperäinen maahanmuutto, ja kun hallitus on ottanut tästä näkökulmasta erittäin haitallisen linjan suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuteen nähden, eli markkinoidaan Suomea epäkiinnostavana työelämämaana ja myöskin näille ulkomaisille työntekijöille epäkiinnostavana esimerkiksi tämän kolmen kuukauden potkulain takia, niin pitäisin kyllä tärkeänä, että hallitus vielä pohtii näiden nyt keväälläkin tänne eduskuntaan tuotavien hallitusten esitysten järkevyyttä nimenomaan tämän meidän eläkejärjestelmämme näkökulmasta. Kyllähän me tarvitaan täällä työkykyisiä ihmisiä, jotka pystyvät tämän meidän järjestelmämme kantamaan ja maksamaan veronsa tänne ja sitä kautta rahoittamaan niin meidän nykyiset palvelumme kuin sitten meidän tulevat eläkkeet.

Tässä on vielä aikaa pohtia, koska nämä esityksethan eivät ole täällä vielä käsittelyssä. Toivon, että hallitus ottaa tämän viestin vakavasti ja kuuntelee myöskin tätä yhteisöä, joka jo nyt on välittänyt sen viestin, että nämä potkulait ja tämä hallituksen harjoittama maahanmuuttopolitiikka lähettävät jo nyt sen viestin, että tämä maa ei ole kiinnostava paikka tulla. Se vain heikentää meidän yhteiskuntamme pärjäämistä tässä erittäin kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

13.20 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Räsänen hyvin selkeästi avasi tätä lain muutosta ja siihen liittyvää problematiikkaa kaikinensa. Nimenomaan tohdin itsekkin ottaa kantaa siltä osin tähän työperäisen maahanmuuton tarpeeseen, koska se on vääjäämätöntä, että me tulemme tarvitsemaan jatkossa sitä. Ja taas siihen liittyvä haaste, mikä näissä keskusteluissa on jo tullut esiin, on nimenomaan se, miten me täällä Suomessa pystytään huomioimaan se, että työelämää kehitettäisiin ja parannettaisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 19/2024 vp

niin, että työllisiä olisi enemmän, niin kotimaassa jo olevia kuin muualta tulevia. On tärkeätä, minkälaisen kuvan me lainsäätäjät annamme siitä, mitenkä me tätä työmarkkinaa olemme kehittämässä. Ja kyllähän suunta on nyt valitettavasti väärä.

Eli minäkin pyydän kyllä hallitusta kiinnittämään huomiota nimenomaan siihen, että niin työperäinen maahanmuutto kuin ihan myös tässä nyt vallalla olevat työmarkkinakysymykset saataisiin kuitenkin kääntymään parempaan ja järkevämpään suuntaan niin, että me annettaisiin tämmöisenä työntekijöitä huomioivana maana parempi mielikuva ympäri maailmaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

13.22 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa unohdin käydä läpi sen seikan, mikä itse asiassa liittyy tähän sosiaali- ja terveysvaliokunnan ansiokkaaseen mietintöön, kun he ovat tätä lainsäädäntöä käsitelleet, ja ehkä sekin on vielä, arvoisa puhemies, hyvä todella todeta, että kysymys on siis yksimielisestä mietinnöstä ja tämä on perusteltu muutos ja hyvä, että tämä tehdään.

Mutta mikä linkittyy nimenomaan tähän eläkejärjestelmän kestävyyteen, tässä näiden lisäeläkesäätiöiden ja eläkekassojen osaltahan nyt todella, kun joustavoitamme hallintoa siltä osin, että tämmöistä kategorista jakoa näiden säätiöiden tai kassojen säännöissä vaakuutettuihin ja eläkkeensaajiin ei tarvitse noudattaa, kyllähän se vaikuttaa myös tähän isompaan keskusteluun, mihin tässä edustaja Heinäluoma hyvin viittasi tämän koko eläkejärjestelmän osalta. Nyt kun tätä kestävyyttä pohditaan, niin varmasti myös tämä eläkejärjestelmän hallintokysymys on hyvä käydä läpi. Meillä aika ajoin Suomessa on kiinnitetty huomiota siihen, että meillä on kestävä eläkejärjestelmä ja hajautettu eläkejärjestelmä, ja hyvä niin, mutta on mietitty, olisiko saatavissa tehokkuushyötyjä sillä, mikäli esimerkiksi tämän koko järjestelmän hallintokuluista voitaisiin säästää, mikä sitten pienentäisi painetta esimerkiksi juuri korottaa eläkemaksuja tai painetta tarkistella etuisuuksia alaspäin tai sitä painetta, kuinka paljon pitää esimerkiksi tiettyjen sijoitusinstrumenttien käyttöä lisätä. Senpä takia on hyvä myös todeta, vaikka tässä puhumme paljon pienemmästä mittakaavasta, että tämä linkittyy tähän kokonaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Edelleen totean, että tosiaan se suurin syy tämänkin muutoksen taustalla on kysymys meidän demografiasta. Eli työelämässä olevien määrä laskee ja eläkkeellä olevien määrä kasvaa, ja totta kai tämä on keskeinen kysymys myös aivan koko meidän yhteiskunnan toimivuuden kannalta, miten me ratkaisemme tämän haasteen, ja siitä tullaan minusta siihen, että tarvitsemme kipeästi lisää heitä, jotka osallistuvat omalla työnteollaan tämän yhteiskunnan ja sen eri järjestelmien rahoittamiseen. Niin kauan, jos meillä kotimainen tuotanto ei toimi ja jos meillä syntyvyys on edelleen sillä tasolla kuin se viime vuosina on ollut, tulemme vain ja ainoastaan sen kysymyksen äärelle, miten me pystymme houkuttelemaan lisää ihmisiä myös ulkomailta Suomeen tekemään töitä, ja sen takia on tärkeää, että tämäkin huomio tässä keskustelussa on tuotu esille. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 109/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.